

Pràctiques o faena sense pagar? On està exactament la ratlla

Lectura d'una notícia sobre pràctiques formatives irregulars: distingir què convertix unes pràctiques en formació legítima i què les convertix en un lloc de treball encobert, amb el cas de la pròpia FP a l'horitzó.

DURADA

50 min · 1 sessió

AGRUPAMENT

grups xicotets (3-4)

UNITAT 8

Els teus drets com a treballador

MATERIALS

- Fitxa impresa amb la notícia i la taula de criteris
- Retoladors de dos colors

ENCAIX CURRICULAR · Sabers E.4, E.5, E.6 · Comp. específiques CE6 · Comp. clau CC, CCL, CD, CPSAA

Plantejament

Quasi tots els cicles d'FP inclouen un període de pràctiques en empresa, i la immensa majoria funcionen bé: s'hi aprenen coses que a l'aula no es poden aprendre.

Però hi ha una frontera, i convé conèixer-la abans de creuar-la sense adonar-se'n: quan unes pràctiques deixen de ser formació i es convertixen en **un lloc de treball que algú no està pagant**.

La diferència no és una qüestió d'opinió ni de sort. Té criteris concrets.

La notícia (resum elaborat per a esta fitxa)

Una alumna d'FP denuncia que feia sola la faena d'una dependenta durant les seues pràctiques

Una estudiant d'un cicle de Grau Mitjà de Comerç ha posat en coneixement del seu centre que durant les tres setmanes anteriors obria i tancava sola l'establiment, atenia la caixa i gestionava les comandes de proveïdors sense que cap persona de l'empresa supervisara la seua faena.

Segons el seu relat, el tutor d'empresa assignat al conveni estava de baixa des de l'inici del període i ningú el va substituir. Les seues tasques coincidien amb les de les dues dependents contractades, i en dues ocasions va cobrir el torn d'una d'elles.

El centre ha confirmat que el mateix lloc havia sigut ocupat per alumnat en pràctiques als tres cursos anteriors. L'empresa sosté que «sempre ha col·laborat amb l'institut» i que l'alumna «tenia plena autonomia perquè estava preparada».

Resum elaborat per a esta fitxa amb els elements habituals d'este tipus de casos.

La taula de criteris

CRITERI	PRÀCTIQUES FORMATIVES	LLOC ENCOBERT
Finalitat	Que la persona aprenga	Que l'empresa produïska

Supervisió	Tutor d'empresa i tutor de centre	Treballa sense supervisió
Programa	Existix, per escrit, amb activitats	No n'hi ha o no es complix
Autonomia	Responsabilitat compartida	Responsabilitat pròpia i completa
El lloc	No substituïx ningú	Cobrix una vacant estructural

Objectius didàctics

- Distingir pràctiques formatives de treball no remunerat amb criteris objectius.
- Identificar els indicis d'irregularitat en un cas concret.
- Conèixer els drets i les garanties de les pràctiques d'FP.
- Saber a qui acudir davant d'una situació així i en quin ordre.

Passos (sessió de 50 min)

1. **Lectura i marcatge (8 min).** Subratlleu en un color el que sona a formació i en un altre el que sona a lloc de treball.
2. **La taula (15 min).** Apliqueu els cinc criteris al cas. Per a cada un, decidiu en quina columna cau i citeu la frase que ho sosté.
3. **La frase de l'empresa (10 min).** «Tenia plena autonomia perquè estava preparada». Sona a elogi. Responen-la amb la taula a la mà: per què és exactament el problema i no la defensa?
4. **La dada dels tres cursos (7 min).** Per què és l'índex més fort de tots? Expliqueu-ho en dues línies.
5. **Què fer (10 min).** Escriviu, en ordre, els tres primers passos que faríeu si això vos passara. Es comparen a la pissarra.

Preguntes d'anàlisi

- Quin criteri de la taula és el més difícil de valorar des de fora? I el més clar?
- Si el tutor d'empresa està de baixa i ningú el substituïx, continuen sent pràctiques? De qui és la responsabilitat d'arreglar-ho?
- Fer coses de veres i tindre responsabilitat és part d'aprendre un ofici. On està llavors la ratlla? Intenteu formular-la en una sola frase.
- El mateix lloc porta tres cursos ocupat per alumnat en pràctiques. Què diu això sobre si el lloc és formatiu?
- Si estiguéreu en eixa situació, vos atreviríeu a dir-ho? Què ho faria més fàcil? Penseu en què pot fer un centre perquè ningú haja de ser valent per a això.

Criteris d'avaluació

CRITERI	DESCRIPCIÓ	PES
Aplicació de criteris	Els cinc analitzats amb cita del text	35 %
Anàlisi de l'argument	Explica per què l'autonomia total és el problema	25 %
Coneixement de garanties	Sap què han de tindre unes pràctiques d'FP	20 %
Ruta d'actuació	Tres passos correctes i en l'ordre adequat	20 %

Variants i extensions

- **Amb suport:** tres criteris i el pas 5.
- **Amb el conveni real:** demanar al departament d'FP del centre un model de conveni de pràctiques — sense dades personals— i localitzar-hi les cinc garanties.

- **Per a qui va sobrat:** buscar què va canviar el 2024 respecte a la cotització de les pràctiques formatives i per què importa per a la futura pensió.
- **Amb alumnat d'FP:** convidar algú que estiga fent pràctiques ara mateix a contar com funcionen les seues. Sol ser la millor sessió del trimestre.

Solució orientativa

Per al professorat: passos de la resolució de l'exercici.

- 1. La diferència essencial.** En unes pràctiques formatives l'objectiu és que la persona aprenga, hi ha un tutor d'empresa i un tutor de centre, existix un programa formatiu escrit i el treball se supervisa. En un lloc encobert, la persona cobrix una vacant: produïx, té responsabilitat pròpia i substituïx algú que hauria d'estar contractat.
- 2. Els indicis del cas.** Obrir i tancar sola la botiga, no tindre tutor assignat a la pràctica, fer la mateixa faena que les empleades contractades, cobrir torns per baixes i encadenar becaris al mateix lloc any rere any. Els cinc apunten al mateix.
- 3. La rotació és la prova.** Si el lloc existix tot l'any i l'ocupa sempre algú en pràctiques, el lloc no és formatiu: és estructural i hauria d'estar cobert amb un contracte.
- 4. Què sí que tenen les pràctiques d'FP.** Conveni entre el centre i l'empresa, programa formatiu, tutor doble, nombre d'hores limitat i cotització a la Seguretat Social per part de l'empresa. Des de 2024 les pràctiques formatives cotitzen, encara que no totes siguen remunerades.
- 5. Què fer si no quadra.** Parlar primer amb el tutor del centre, que és qui té el conveni a la mà. No és una queixa contra l'empresa: el centre és responsable que la formació es complisca i sol resoldre-ho amb una telefonada.

Material obert de profedeeconomia.es · Llicència Creative Commons BY-NC-SA · Currículum LOMLOE